

PERSBERICHT

10 december 2020

Verslag aan het federale parlement: aanvullende pensioenen – doeltreffendheid van het overheidsbeleid inzake sociale en fiscale stimulansen

Het Rekenhof heeft de doeltreffendheid onderzocht van het overheidsbeleid dat de opbouw van aanvullende pensioenen wil aanmoedigen. In 2019 betroffen de aanvullende pensioenen nagenoeg 75% van de actieve bevolking. Het Rekenhof stelt voornamelijk vast dat het huidige overheidsbeleid inzake aanvullende pensioenen leidt tot een onbillijke situatie en dat het zijn doel, dat erin bestaat een heel groot aantal begunstigten een evenwichtige aanvulling op hun wettelijk pensioen te bieden, niet bereikt. Het overheidsbeleid biedt overigens ruime mogelijkheden om de fiscale en sociale lasten te optimaliseren. Dat beleid van optimalisering van de inkomsten heeft een grote impact op de overheidsfinanciën. Bovendien worden de reguleringsmechanismen van dat beleid niet op doeltreffende wijze toegepast. Die vaststellingen kaderen in een context van gebrek aan eenheid in het beheer van de gegevens over de aanvullende pensioenen.

Om de opbouw van aanvullende pensioenen aan te moedigen, voorziet de wetgever in sociale stimulansen (verlaagde sociale bijdragen) en fiscale stimulansen (onder andere de 100 % fiscale aftrekbaarheid van de stortingen). In 2019 waren er 3,8 miljoen aangeslotenen bij aanvullende pensioenen, d.i. ongeveer 75 % van de totale actieve bevolking, werknemers en zelfstandigen samen. De door de aangeslotenen verworven reserves beliepen 85,6 miljard euro. Van de werknemers die de pensioenleeftijd naderen, heeft 10 % verworven reserves van maximum 443,8 euro voor hun loopbaan als werknemer, terwijl 10 % reserves heeft tussen 200.000 euro en 8 miljoen euro. In 2017 genoot 1 % van de gepensioneerden 20 % van het totaalbedrag van de gestorte aanvullende pensioenen, terwijl 70 % van de gepensioneerden samen 10 % van de gestorte aanvullende pensioenen ontving. Het Rekenhof stelt enerzijds vast dat het aanvullende pensioen voor de meesten slechts een bescheiden aanvulling is bovenop het wettelijke pensioen en anderzijds dat het overheidsbeleid aan een kleine groep rechthebbenden ruime mogelijkheden biedt om de sociale en fiscale druk te optimaliseren.

Dat beleid heeft een impact op de overheidsfinanciën. De theoretische inkomstenderving qua sociale bijdragen kan worden geraamd op 611,6 miljoen euro voor de werknemers (werkgeversbijdragen) en op 254,9 miljoen euro voor de zelfstandigen (gegevens 2018). Voor elk statuut heeft ongeveer 100 miljoen euro van die jaarlijkse inkomstenderving de opbouw van hoge aanvullende pensioenen in de hand gewerkt (via stortingen van meer dan 30.000 euro op jaarbasis). De fiscale impact kan bij gebrek aan indicatoren niet worden becijferd. In 2018 hebben de werkgevers en de ondernemingen met zelfstandige bedrijfsleiders voor 5,2 miljard euro aan stortingen voor aanvullende pensioenen gedaan. Een deel van die

stortingen kan echter ten onrechte in mindering zijn gebracht op de belastbare grondslag van de vennootschapsbelasting.

De reguleringsmechanismen van dat overheidsbeleid worden immers niet op doeltreffende wijze toegepast. Zo kan de FOD Financiën de zogenoemde 80%-regel, die de aftrekbaarheid van de stortingen beperkt, moeilijk controleren omdat een aantal parameters die onontbeerlijk zijn voor de berekening ervan, nog altijd niet zijn vastgelegd bij koninklijk besluit. De oude regel, die moeilijk toe te passen en te controleren is, is niet meer geschikt.

Bovendien past de FOD Financiën niet op doeltreffende wijze de fiscale sanctie toe ingeval er geen aangifte (of een niet-conforme aangifte) wordt gedaan in DB2P, de door Sigedis beheerde databank inzake aanvullende pensioenen. De sanctie bestaat erin de aftrekbaarheid van de stortingen totaal te verwerpen, maar staat niet in verhouding tot de vastgestelde nalatigheid en treft niet noodzakelijk de in gebreke blijvende aangever. Daartoe zou de FOD Financiën bij Sigedis de gegevens moeten opvragen die nodig zijn om de sanctie te kunnen toepassen, maar dat gebeurt niet.

Het reguleringsmechanisme op sociaal niveau, namelijk de Wijninckx-bijdrage (bijkomende bijdrage van 3%) faalt evenzeer. Als gevolg van een recente wijziging in de berekeningswijze ervan, zijn de ontvangsten uit sociale bijdragen gedaald. Bovendien moeten voortaan erg hoge verworven reserves worden gehaald om die bijdrage verschuldigd te zijn (voor een aangeslotene met 30 jaar anciënniteit belopen ze bijvoorbeeld nagenoeg een miljoen euro). In een dergelijke context is het ondoeltreffend om een bijdragepercentage van 3% te handhaven. Als de klassieke socialebijdragepercentages zouden zijn toegepast in plaats van het percentage van 3 %, zou dat 53,3 miljoen euro aan bijkomende ontvangsten hebben opgeleverd voor het Globaal Beheer van de werknemers en 11,2 miljoen euro voor het Globaal Beheer van de zelfstandigen (gegevens 2019).

Die vaststellingen kaderen in een context van gebrek aan eenheid in het beheer van de gegevens over de aanvullende pensioenen. De gegevens over de toezeggingen, de stortingen en de reserves zitten in DB2P (beheerd door Sigedis); de gegevens over de betalingen van de prestaties zitten in het pensioenkadaster (beheerd door de Federale Pensioendienst). Er is geen koppeling tussen die twee databanken. In 2017 was nagenoeg de helft van de in DB2P opgenomen verworven reserves niet aangegeven in het kadaster op het moment van de betaling.

Het Rekenhof formuleert in zijn verslag aanbevelingen om tot een doeltreffender overheidsbeleid te komen inzake sociale en fiscale stimulansen voor de opbouw van aanvullende pensioenen, zoals de toepassing van de klassieke socialebijdragepercentages bij overschrijding van de Wijninckx-drempel, en een betere controle van de backservice. Het beveelt de wetgever onder meer aan een regeling goed te keuren die de aftrekbaarheid van de stortingen beperkt. Die regeling moet eenvoudig zijn en afgestemd op de huidige situatie inzake aanvullende pensioenen. Daarnaast beveelt het Rekenhof de wetgever aan het beheer van alle gegevens over de aanvullende pensioenen (ook de gegevens over de betaling van de prestaties) toe te vertrouwen aan één enkele actor.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de

parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag "Aanvullende pensioenen – Doeltreffendheid van het overheidsbeleid inzake sociale en fiscale stimulansen", de samenvatting en dit persbericht zijn beschikbaar op www.rekenhof.be.